

ระบบการเลือกตั้งของประเทศไทยและจีน: มุมมองเชิงเปรียบเทียบ

Comparison of electoral systems in Thailand and China

กนกวรรณ ฤกษ์ฉาย

Kanokwan Logechay

กัญญาลักษณ์ อาทะ

Kanyalak Arta

กิตติมา จันทรชาวใต้

Kittima Janchaotai

วีรดา ท้าวศิริ

Weerada Thaosiri

วีรดา อยู่เอม

Weerada Yooaem

วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

School of Administrative Studies, Maejo University, Thailand

E-mail: snanpras@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้นำเสนอเกี่ยวกับระบบการเลือกตั้งของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในมุมมองเชิงเปรียบเทียบ ระบบการเลือกตั้งเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งของการเมือง ซึ่งในประเทศไทยมีการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยได้มีการบัญญัติระบบการเลือกตั้งไว้ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับให้ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และระบบการใช้เสียงข้างมากใช้ในระดับท้องถิ่นที่มีทั้งข้อดีและข้อเสีย โดยพรรคการเมืองสามารถส่งผู้สมัครได้ทุกเขต คะแนนเสียงทุกคะแนนได้รับการพิจารณาโดยไม่สูญเปล่า ทำให้พรรคการเมืองเกิดความขัดแย้ง และเป็นระบบที่ประชาชนเข้าใจได้ยาก ส่วนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนใช้ระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์จะใช้ระบบเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก ให้ประชาชนเลือกผู้แทนของตนซึ่งเป็นการเลือกตั้งแบบทางตรง และในทางอ้อมใช้ตัวแทนของประชาชนไปเลือกผู้นำประเทศ ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ทำให้การเมืองมีความกระตือรือร้น สร้างความปรองดองในสังคม แต่ยังมีจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการลงสมัครรับเลือกตั้ง ระบบการเลือกตั้งไม่เหมาะสมกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่รุนแรง ระบบการเลือกตั้งจะนำมาใช้ได้ ย่อมขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์นั้นที่เปลี่ยนแปลงไป

คำสำคัญ: ระบบการเลือกตั้ง; ประชาธิปไตย; คอมมิวนิสต์

Abstract

This academic article presents the electoral system of Thailand and the People's Republic of China in a comparative perspective. The electoral system is an important part of politics. In Thailand, there is a democratic system of government, the election system has been prescribed in the constitution to use the constituent allocation system in the election of members of the House of Representatives. And the majority system used at the local level has both advantages and disadvantages. The political party can send candidates from every district. Every vote was considered and was not wasted. causing conflicts between political parties and a system that is difficult for the public to understand. In the People's Republic of China, the communist regime uses a majority election system. Let the people elect their representatives, which is a direct election. and indirectly using representatives of the people to elect national leaders which has both advantages and disadvantages. make politics more active create harmony in society but there are still restrictions on the right and freedom to apply for election. The electoral system is not suitable for expressing strong political views. The electoral system that can be used depends on the context and circumstances that change.

Keywords: Electoral system; Democracy; Communist

1. บทนำ

ระบบการเลือกตั้งเริ่มต้นขึ้นในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 ถึงช่วงศตวรรษที่ 20 เกิดขึ้นในยุโรปตะวันตกโดยเริ่มแพร่หลายไปทุกภูมิภาคของโลก ช่วงแรกการเลือกตั้งให้ความสำคัญเพียงแค่ว่าบุคคลที่มีฐานะหรือชนชั้นสูงเท่านั้น จึงทำให้ประชาชนที่อยู่พื้นที่ชนบทไม่สามารถเข้าถึงระบบการเลือกตั้ง ต่อมาในช่วงศตวรรษที่ 20 ระบบการเลือกตั้งเริ่มมีการเผยแพร่ออกไปสู่ประชาชนในเขตพื้นที่ชนบทมากขึ้น การเลือกตั้งจึงเป็นหัวใจสำคัญของกิจกรรมทางการเมือง ทำให้ผู้คนเริ่มให้ความสนใจต่อระบบการเลือกตั้งเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เพราะว่าการเลือกตั้งช่วยเสริมสร้างความชอบธรรมและความมั่นคงภายในประเทศนั้นๆ เป็นผลให้การเลือกตั้งช่วยพัฒนาในด้านการเมืองและสังคมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการเลือกตั้งช่วยให้ประชาชนเลือกตัวแทนไปทำหน้าที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแทนตนเอง (ฐากร ศิริฤทธิ์วัฒนา, 2561)

การเลือกตั้งเป็นส่วนสำคัญในการเลือกผู้นำมาปกครองประเทศทั้งระบอบประชาธิปไตยและระบอบคอมมิวนิสต์ การเลือกตั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแทนประชาชน ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติรวมถึงระดับท้องถิ่นล้วนมี

ความสำคัญ การเลือกตั้งคือหลักเกณฑ์ วิธีการในการลงคะแนนเสียงที่สะท้อนถึงความต้องการของประชาชน ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดระบบการเมืองการปกครอง และยังมีผลต่อการแพ้หรือชนะในการเลือกตั้ง โดยพรรคการเมืองจะเป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งผ่านการจัดกิจกรรมทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ทำให้ประชาชนเข้าใจถึงกระบวนการการเลือกตั้งที่แท้จริง ซึ่งให้ได้มาถึงการเลือกตั้งที่มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ (ชนิดาภา มงคลเลิศพล, 2560)

ผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของระบบการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยและระบอบคอมมิวนิสต์ ซึ่งทั้งสองระบบล้วนใช้รูปแบบและวิธีของระบบการเลือกตั้งที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศ ผู้ศึกษาจึงอยากทราบระบบการเลือกตั้งของระบอบประชาธิปไตยและระบอบคอมมิวนิสต์ว่าเป็นอย่างไร ทั้งสองระบบมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันอย่างไร โดยผู้ศึกษามีความต้องการที่จะศึกษาแนวคิดและทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาคำตอบและใช้ในการสนับสนุนในการแสดงความคิดเห็นของผู้ศึกษาในการทำบทความวิชาการในครั้งนี้

2. ระบบการเลือกตั้ง

ระบบการเลือกตั้งในภาพรวมนี้ใช้เพื่ออ้างถึงบรรทัดฐานและขั้นตอนที่เฉพาะเจาะจงที่ใช้ในการเลือกตั้ง เพื่อตัดสินใจเลือกผู้ที่จะดำรงตำแหน่ง การเลือกระบบการเลือกตั้งเป็นหนึ่งใน การตัดสินใจเชิงสถาบันที่สำคัญที่สุดสำหรับระบอบการปกครองทุกประเทศ การใช้ระบบการเลือกตั้งใดเลือกตั้งหนึ่งมีผลอย่างลึกซึ้งต่อการเมืองของประเทศในอนาคต และระบบการเลือกตั้งที่ได้รับเลือกแล้วมักจะเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่พวกเขาได้เสนอ อย่างไรก็ตามระบบการเลือกตั้งจะแพร่หลายมากยิ่งขึ้น แต่ตามธรรมเนียมแล้ว จะต้องเลือกระบบการเลือกตั้งที่มีความเหมาะสมกับระบอบประชาธิปไตยและระบอบคอมมิวนิสต์ อาจจะต้องมีการทดลองใช้ระบบให้มีการได้ผลและเหมาะสมกับระบอบการปกครองภายในประเทศนั้นให้ได้มากที่สุด ซึ่งระบบการเลือกตั้งแบ่งออกเป็น 4 ระบบ ดังนี้

1. ระบบการเลือกตั้งเสียงข้างมาก เป็นระบบในการตัดสินผู้ชนะที่ได้รับคะแนนมากที่สุด ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 5 ระบบ ประกอบด้วย

1.1 ระบบคะแนนกำชัย ใช้การลงคะแนนเสียงแบบเขตเดียวเบอร์เดียว จะได้ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนมากที่สุดเพียงบุคคลเดียว ข้อดีของระบบนี้เป็นระบบที่มีความเรียบง่ายและสะดวกต่อผู้สมัครที่เป็นคนในเขตพื้นที่ได้รับเลือก ข้อเสียจะเป็นการขัดขวางพรรคการเมืองเล็กๆให้ออกจากระบบการเมือง จึงทำให้เกิดความไม่ยุติธรรม

1.2 ระบบคะแนนเสียงพวง การลงคะแนนเสียงข้างมากเกี่ยวกับหนึ่งเขตมีหลายเบอร์ ทำให้ประชาชนสามารถลงคะแนนเสียงได้หลายเบอร์ตามจำนวนที่มีอยู่ในเขตนั้นๆโดย

ประชาชนไม่ต้องคำนึงถึงพรรคการเมือง ซึ่งระบบนี้จะใช้ในประเทศที่ไม่ให้ความสำคัญกับพรรคการเมือง รวมถึงประเทศไทยเองก็เคยใช้ระบบการเลือกตั้งนี้ข้อดีของระบบคะแนนเสียงพวงจะเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเลือกบุคคลที่ลงรับสมัครได้หลายคนตามที่ตนเองมีความสนใจนโยบายของผู้ลงสมัคร ข้อเสียในระบบนี้จะทำให้ไม่ได้สัดส่วนของคะแนนเสียงและจำนวนผู้สมัคร

1.3 ระบบคะแนนเสียงเป็นพวงสำหรับพรรค ระบบนี้จะเน้นถึงพรรคการเมืองมากกว่าเน้นตัวผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนจะลงคะแนนเลือกตั้งได้เพียงแค่หนึ่งเบอร์โดยจะต้องเป็นเบอร์ของพรรคการเมืองที่ส่งบัญชีรายชื่อลงสมัครเท่านั้น ข้อดีจะช่วยให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งส่วนข้อเสียจะทำให้คะแนนเสียงออกมาไม่เป็นสัดส่วน และทำให้พรรคการเมืองสามารถชนะได้เพียงแค่พรรคเดียว

1.4 ระบบคะแนนเพื่อเลือก เป็นการเลือกตั้งเป็นเขตเดียวเบอร์เดียวหรือเรียกว่าการลงคะแนนเสียงตามลำดับความชอบ การลงคะแนนในระบบนี้จะให้ประชาชนลงคะแนนตามลำดับความชอบโดยใส่เป็นตัวเลขเรียงตามลำดับลงมา ข้อดีของระบบนี้จะเป็นการสะสมคะแนนของผู้ลงสมัคร ทำให้ผู้ตั้งลงสมัครแต่ละบุคคลมีอำนาจในการต่อรองกันและกัน ข้อเสียประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบนี้ อาจทำให้คะแนนออกมาไม่เหมาะสมกับจำนวนประชาชนในแต่ละพื้นที่

1.5 ระบบเลือกตั้งสองรอบ ในการเลือกตั้งครั้งที่หนึ่งจะใช้ระบบเสียงข้างมากหรือระบบอื่น ๆ มาใช้ในการเลือกตั้ง ส่วนในครั้งที่สองจะนำผู้ลงสมัครที่มีคะแนนเสียงเลือกตั้งมากที่สุดสองคนมาหาคะแนนเสียงข้างมาก หรือจะต้องมีการกำหนดเกณฑ์คะแนนร้อยละของรอบที่หนึ่งผู้รับสมัครที่ผ่านเกณฑ์เข้ามาถึงในครั้งที่สองทุกคนรับเสียงคะแนนข้างมากไม่จำเป็นต้องรวบรวมคะแนนเสียง ข้อดีของระบบการเลือกตั้งนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตัดสินใจในการเลือกตั้งในครั้งที่สองได้ ข้อเสียระบบนี้ทำให้ต้องเสียเวลา งบประมาณ รวมไปถึงประชาชนที่ต้องมาเลือกตั้งอีกครั้ง

2. ระบบการเป็นตัวแทนแบบสัดส่วน ระบบการเลือกตั้งที่ใช้การคำนวณคะแนนเสียงของพรรคการเมืองให้มีความเหมาะสมกับที่นั่งในรัฐสภา ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระบบประกอบด้วย

2.1 ระบบเป็นตัวแทนแบบสัดส่วนโดยใช้บัญชีรายชื่อ พรรคการเมืองต้องมีการส่งรายชื่อผู้ลงสมัครเลือกตั้งให้ประชาชนรับทราบ จะใช้การเลือกตั้งแบบเขตเดียวหลายเบอร์ ประชาชนจะเลือกพรรคการเมืองได้เพียงแค่พรรคเดียว ผู้รับสมัครเลือกตั้งที่ได้รับคะแนนเสียงมากจะเป็นผู้ชนะโดยเรียงตามลำดับบัญชีรายชื่อที่พรรคได้มีการจัดเรียงลงมา และการเลือกตั้งในระบบนี้จะต้องมีการใช้สูตรคำนวณที่นั่งแล้วแต่ประเทศต่าง ๆ จะเลือกใช้ ข้อดีทำให้มีการเลือกตัวแทนที่มีคะแนนเสียงน้อยจะได้รับการเลือก ข้อเสียเป็นระบบที่สร้างความสัมพันธ์แบบไม่เกิดความใกล้ชิดระหว่างผู้รับสมัครเลือกตั้งกับประชาชน ทำให้ประชาชนไม่สามารถเลือกลงคะแนนให้กับบุคคลที่ตนเองจะเลือกเป็นผู้แทนได้

2.2 ระบบคะแนนเสียงเดียวโหวตได้ ระบบการเลือกตั้งแบบเขตเดียวหลายเบอร์ ประชาชนจะลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามลำดับความชื่นชอบ ประชาชนไม่ต้อง

ลงคะแนนให้กับผู้สมัครทุกคนแต่ลงให้กับบุคคลที่ตนเองมีความประสงค์จะลงคะแนนให้ เมื่อการลงคะแนนเสียงสิ้นสุดลง เลือกคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งหนึ่งคนแล้วใช้สูตรในการคำนวณ ข้อดีจะทำให้พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถรักษาความเป็นสัดส่วนได้ดี ระบบการเลือกตั้งนี้สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพกับเขตพื้นที่ที่มีขนาดเล็ก ข้อเสียทำให้ประชาชนเข้าใจถึงขั้นตอนในการเลือกตั้งได้ยาก ขาดความรู้ ความเข้าใจ และระบบนี้ยังสร้างความกดดันให้กับพรรคการเมืองเพราะต้องมีการแข่งขันกันภายในพรรคและนอกพรรค จึงทำให้เกิดการทุจริตในการเลือกตั้ง

3. ระบบการเลือกตั้งผสม ใช้ระบบเสียงข้างมากและสัดส่วนมาใช้ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แบ่งออกเป็น 2 ระบบ ประกอบด้วย

3.1 ระบบสัดส่วนที่มีสมาชิกแบบผสม การใช้ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนมาใช้ในการจัดสัดส่วนในระบบการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ระบบใช้แก้ปัญหาในเรื่องจำนวนที่นั่งในสภาที่ได้รับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตที่มีปริมาณไม่ได้สัดส่วน ข้อดีทำให้ได้ตัวแทนที่ได้รับชนะมาจากการเลือกตั้งยังมีความสัมพันธ์กับประชาชน และได้สัดส่วนของคะแนนเสียงที่มาจากประชาชน ข้อเสียมีการแบ่งประเภทของผู้แทน เช่นผู้ลงสมัครที่มาจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง และการเลือกตั้งที่มาจากประชาชนในเขตพื้นที่

3.2 ระบบคู่ขนาน การใช้ระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนและเสียงข้างมาก จะไม่ได้นำมาใช้ในการจัดสัดส่วนของผู้รับสมัครเลือกตั้ง ประชาชนจะใช้บัตรเลือกตั้งหนึ่งใบหรือสองใบก็ได้ ซึ่งระบบจะเป็นการผสมผสานระหว่างระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วนบัญชีรายชื่อและระบบเสียงข้างมาก ข้อดีทำให้ผลของการเลือกตั้งอยู่ในช่วงประมาณเสียงข้างมากและสัดส่วน ทำให้มีที่นั่งระบบสัดส่วนเพียงพอ ข้อเสียจะมีการแบ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งออกเป็นสองแบบเหมือนระบบสมาชิกแบบผสม และยังไม่สามารถแก้ปัญหาความไม่เป็นสัดส่วนได้

4. ระบบการเลือกตั้งอื่น ๆ ไม่จัดอยู่ในระบบสัดส่วนและระบบคะแนนเสียงข้างมาก แบ่งออกเป็น 2 ระบบ ประกอบด้วย

4.1 ระบบคะแนนเสียงเดียวโหวตไม่ได้ ระบบที่ประชาชนจะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เพียงบุคคลคนเดียว ซึ่งในแต่ละเขตจะมีผู้ได้รับเลือกจำนวนหลายคน โดยนับคะแนนรวมตามลำดับ ระบบนี้จะใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งประเทศไทยระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ข้อดีจะทำให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง ข้อเสียจะทำให้พรรคการเมืองขนาดเล็กจะได้คะแนนเสียงกระจายไปในวงกว้าง

4.2 ระบบคะแนนเสียงจำกัด ระบบการเลือกตั้งที่มีความเหมือนกับระบบคะแนนเสียงเดียวโหวตไม่ได้มีลักษณะเป็นเขตเดียวหลายเบอร์ มีความแตกต่างกันตรงที่ประชาชนมีมากกว่าหนึ่งเสียงแต่มีจำนวนเสียงน้อยกว่าผู้รับสมัครเลือกตั้งในเขตนั่น ๆ ข้อดีและข้อเสียของระบบนี้มี

ความเหมือนกับระบบคะแนนเสียงเดียวโอบไม่ได้เช่นกัน มีความแตกต่างกันของผลซึ่งออกมาเป็น สัดส่วนน้อยกว่าคะแนนเสียงเดียวโอบไม่ได้ (ณสตนธ์ ธิติปรีชา, 2560)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า ระบบการเลือกตั้งเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งของ สถาบันทางการเมืองที่กล่าวถึงเกี่ยวกับเรื่องผลประโยชน์และความต้องการของประชาชน ซึ่งจะนำ ระบบการเลือกตั้งมาใช้ขึ้นอยู่กับกรอบการปกครองของประเศนั้น ๆ ระบบการเลือกตั้งแบ่งออกเป็น 4 ระบบ ได้แก่ ระบบเสียงข้างมากจะทำการลงคะแนนแบบเขตเดียวเบอร์เดียว ผู้ที่ได้รับคะแนนมากที่สุดก็จะเป็นผู้ชนะการเลือกตั้ง ระบบการเป็นตัวแทนแบบสัดส่วนเป็นการคำนวณคะแนนของพรรคการเมืองให้เหมาะสมกับที่นั่งในสภา ระบบการเลือกตั้งผสมจะใช้ระบบเสียงข้างมากและสัดส่วนมาใช้ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และระบบการเลือกตั้งอื่น ๆ ไม่จัดอยู่ในระบบสัดส่วนและระบบเสียงข้างมาก

3. ระบบการเลือกตั้งของประเทศไทย

ประเทศไทยได้มีการปฏิวัติการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง พ.ศ.2475 จากระบอบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่พระมหากษัตริย์มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศมาเป็นระบอบ ประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ (ปุน วิเศษศรี, ประณต นันนทิ ยะกุล, สุรพล สุษะพรหม, สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล, 2563) ในรัฐธรรมนูญปี 2540 กล่าวไว้ว่าในการเลือก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะใช้บัตรเลือกตั้งจำนวนสองใบ คือบัตรใบที่หนึ่งเลือกสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ และบัตรใบที่สองเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ต่อมาใน รัฐธรรมนูญปี 2550 กล่าวไว้ว่าในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะใช้บัตรเลือกตั้งจำนวน สองใบ บัตรใบที่หนึ่งเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต และใบที่สองเลือก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน แต่ในรัฐธรรมนูญปี 2560 ใช้บัตรเลือกตั้งเพียงจำนวนหนึ่งใบ ในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต (อมร พิกุลงามโชติ, 2564) เป็นการให้อำนาจ ประชาชนในการตัดสินใจการเลือกตัวแทนที่ดีที่สุด โดยการไต่ตรองตามนโยบายของผู้สมัครรับ เลือกตั้งของแต่ละพรรคการเมืองที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน เช่น นโยบายของ พรรคไทยรักไทย คือ นโยบายสามสิบบาทรักษาทุกโรค และพรรคประชาธิปัตย์ คือ นโยบายแจก เบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งทั้งสองนโยบายนี้ถือได้ว่าตอบสนองตรงตามความต้องการของประชาชน การเลือกตั้งในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 ระดับ

1) การเลือกตั้งระดับชาติ ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา(ส.ว.) ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะใช้ระบบการเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสมตามรูปของประเทศไทยขณะนี้ โดยมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ขั้นตอนของระบบการเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสมที่มีการใช้บัตรเลือกตั้งจำนวนหนึ่งใบ เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตนชื่นชอบ เลือกพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์และนโยบายที่ตรงตามความต้องการและสามารถนำนโยบายเหล่านั้นไปผลักดันให้เกิดผลอย่างแท้จริง ซึ่งในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบจัดสรรปันส่วนผสมแบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เป็นการให้ประชาชนลงคะแนนเสียงหนึ่งคนหนึ่งสิทธิหนึ่งเสียง โดยลงคะแนนเสียงแบบตรงและไม่เปิดเผย ต่อมาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ต้องมีจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบคน ซึ่งในแต่ละพรรคการเมืองจะต้องส่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตมาก่อนจึงจะสามารถส่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อลงสมัครรับเลือกตั้ง (พรณรัตน์ ดิษฐ์เจริญ และคณะ, 2563) การคำนวณคะแนนเสียงการเลือกตั้ง นำคะแนนเสียงของทุกพรรคการเมืองที่มีการส่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อทั้งประเทศที่มาจาก การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตนำมาหารด้วยห้าร้อย ซึ่งจะได้ค่าเฉลี่ยของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละบุคคล จากนั้นนำคะแนนรวมของพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศไปหารค่าเฉลี่ยจำนวนคะแนนต่อสมาชิกหนึ่งคน จึงจะได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรค จากนั้นนำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคที่มีอยู่ จากนั้นนำมาลบกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตของพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้ง จะทำให้ทราบจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรค พรรคการเมืองใดมีผู้ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเป็นจำนวนที่เท่ากันหรือมีจำนวนมากกว่าของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคที่มีตามการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ทำให้ไม่มีสิทธิในการมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จึงทำให้จำนวนรายชื่อทั้งหมดนำไปให้พรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่มีจำนวนน้อยกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองของพรรคนั้น และนำรายชื่อของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมาจัดเรียงตามลำดับหมายเลขของแต่ละพรรค ผู้ที่ได้รับเลือกหมายเลขหนึ่งจะได้รับเลือกเป็นบุคคลที่หนึ่งเรียงลงมาตามลำดับ (ปิยนันท์ ช่วงวงษ์ล้ำ, 2564)

2) การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ให้โอกาสแก่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ทำให้ประชาชนเข้าใจถึงการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นไปสู่ระดับชาติ ซึ่งการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น (สุพัฒน์จิตร ลาดบัวขาว, 2561) ได้นำเอาระบบเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากมาใช้ในการเลือกผู้แทน โดยใช้การลงคะแนนเสียงแบบเขตเดียวเบอร์เดียว ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดเป็นบุคคลที่ได้รับ ความนิยมสูงสุดจะเป็นผู้ชนะในการเลือกตั้งผู้แทนท้องถิ่นในครั้งนี้

4. ข้อดีและข้อเสียของระบบจัดสรรปันส่วนผสม

ข้อดี พรรคการเมืองขนาดกลางหรือพรรคใหญ่ที่มีทุนมากจนสามารถส่งผู้สมัครลงเก็บคะแนนได้ทุกเขต มีโอกาสได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบัญชีรายชื่อง่ายขึ้นพรรคการเมืองที่มีขนาดกลางและขนาดเล็กมีโอกาสจะได้ที่นั่งในสภาเพิ่มมากขึ้น มีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น และเป็นปัจจัยที่ชี้ขาดในการจัดตั้งรัฐบาล คะแนนทุกคะแนนได้รับการพิจารณาอย่างไม่สุญเปล่าทำให้ได้

สัดส่วนที่นิ่งกับคะแนนใกล้เคียง และสามารถลดอิทธิพลของพรรคการเมืองขนาดใหญ่ได้สามารถกุมที่นั่งในสภาได้อย่างเบ็ดเสร็จ

ข้อเสีย บัตรเลือกตั้งใบเดียวไม่สะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชน เพราะต้องเลือกตัวบุคคลของแต่ละเขต และเลือกพรรคการเมืองจากนโยบายและอุดมการณ์ทางการเมือง พรรคการเมืองขนาดเล็กและพรรคการเมืองใหม่ที่มีทุนน้อยจึงยากที่จะมีโอกาสได้มีที่นั่งในสภา ทำให้พรรคการเมืองไม่มีความเข้มแข็งและเกิดความขัดแย้งภายในพรรคการเมือง ทำให้พรรคการเมืองที่มีคะแนนเสียงเลือกตั้งมากไม่สามารถจัดตั้งรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพได้ และเป็นระบบการเลือกตั้งที่ประชาชนสามารถเข้าใจได้ยากจึงทำให้เกิดความสับสน (ไทยรัฐออนไลน์, 2558)

5. ข้อดีและข้อเสียของระบบเสียงข้างมาก

ข้อดีเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ส่วนประชาชนที่เป็นเสียงข้างน้อยมีสิทธิที่จะดำรงอยู่และทำการคัดค้านฝ่ายปกครองที่มีเสียงข้างมากได้ เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนใช้สิทธิเสรีภาพได้อย่างเสมอกัน ยกตัวอย่างเช่น ไม่ว่าจะเป็นคนที่ย่ำแย่หรือคนที่ยากจน ก็มีสิทธิที่จะรวมตัวกันเป็นพรรคการเมือง ซึ่งทำให้ประชาชนมีโอกาสเลือกคนดีและมีความสามารถเข้าดำรงตำแหน่ง และช่วยระงับความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับประชาชน

ข้อเสียมีความล่าช้าในการตัดสินใจทำการต่าง ๆ เนื่องจากต้องมีการปรึกษา วางแผน และมีหลายขั้นตอน ยกตัวอย่างเช่น การตรากฎหมายแต่ละฉบับต้องใช้เวลาเนิ่นนาน เนื่องจากต้องมีการอภิปรายกันในสภา และต้องใช้เวลาในการแก้ไขโดยเร่งด่วนมักจะคิดว่าระบบประชาธิปไตยไม่เหมาะสมกับประเทศของตน บางครั้งรัฐบาลก็ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการปกครองมาก ยกตัวอย่างเช่น ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เลือกตั้งวุฒิสภา แต่ละครั้งต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก อาจนำไปสู่ความสับสนวุ่นวายได้ ถ้าประชาชนส่วนมากในประเทศที่ใช้ระบอบประชาธิปไตยไม่รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพให้อยู่ภายใต้กฎหมาย ผู้แทนราษฎรอาจเห็นแก่ประโยชน์ท้องถิ่นของตนเองมากกว่าของประเทศ และอาจมีการใช้กระบวนการทางประชาธิปไตยในทางที่ไม่ชอบหรือการใช้เสียงข้างมากโดยการกีดกันการใช้สิทธิของบุคคลอื่น

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า ประเทศไทยหลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบบการเลือกตั้งได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งมาถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติระบบการเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสมเป็นการเลือกตั้งในระดับชาติ โดยการใช้บัตรเลือกตั้งเพียงหนึ่งใบในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเท่านั้น ข้อดีของระบบนี้พรรคการเมืองสามารถส่งผู้สมัครเก็บคะแนนเสียงได้ทุกเขต ทุกคะแนนเสียงได้รับการพิจารณาไม่สูญเปล่า และข้อเสียทำให้ประชาชนเข้าใจได้ยาก ไม่สะท้อนถึงความต้องการประชาชนส่วนในระดับท้องถิ่นจะใช้ระบบเสียงข้างมาก ผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดก็จะเป็นผู้ชนะ ข้อดีเปิดโอกาสในประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศและใช้สิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน และข้อเสียมีความล่าช้าในการตัดสินใจในการทำสิ่งต่างๆ

6. ระบบการเลือกตั้งของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศจีนในอดีตได้มีการปกครองแบบระบอบกษัตริย์มาหลายพันปี จนถึงราชวงศ์ชิงเป็นคนสุดท้าย จากนั้นประเทศจีนเริ่มอ่อนแอลง รวมทั้งเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ในทุกๆด้าน เนื่องจากประเทศจีนได้แพ้สงครามลง ประชาชนจึงได้มีการประท้วงต่อต้านรัฐบาล ในปี 1911 จึงส่งผลทำให้ประเทศจีนกลายเป็นประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ต่อมาพรรคก๊กมินตั๋ง ที่มี ดร.ซุน ยัตเซน เป็นผู้นำในการปฏิวัติราชวงศ์ชิง โดยได้ส่งอาวุธหรือเงินเข้ามาบริหาร ทำให้พรรคของก๊กมินตั๋งยอมให้พรรคคอมมิวนิสต์เกิดขึ้น ต่อมาในสมัยเหมา เจ๋อตง พรรคคอมมิวนิสต์จีนที่ได้ชนะสงคราม จึงได้ก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนขึ้น สถานการณ์ในประเทศจีนมีความเปลี่ยนแปลงไปมากจนสามารถที่จะจัดการเลือกตั้งขึ้นภายในประเทศ และมีการจัดประชุมสภาผู้แทนราษฎรแห่งชาติ ปฏิรูประบบต่างๆเกือบทั้งหมด ส่งผลในประเทศจีนมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงประเทศสู่ระบอบสังคมนิยมอย่างเต็มตัว ถือได้ว่าเป็นการร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับถาวรขึ้นปี ค.ศ. 1954 ต่อมา ปี ค.ศ. 1974 มีการประกาศรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้น หมายถึงการที่พรรคคอมมิวนิสต์มีอำนาจอยู่เหนือกว่าสภาผู้แทนของประชาชนที่มาจากหลายส่วน จึงถือได้ว่าประเทศจีนได้ทิ้งความเป็นประชาธิปไตยลง แต่หลังจากที่เหมา เจ๋อตง เสียชีวิตก็มีการเรียกร้องประชาธิปไตยกลับมาอีกครั้ง จนได้มีการจัดตั้งรัฐธรรมนูญขึ้นอีกครั้งในปี ค.ศ. 1982 ในสมัยรัฐบาลเติ้งเสี่ยวผิง ที่ได้พัฒนาประเทศและปรับนโยบายต่างๆโดยใช้ระบอบสังคมนิยม และในทางการเมืองก็ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีที่ปรึกษาทางการเมืองหรือเรียกอีกอย่างว่า สภาที่ปรึกษาทางการเมืองของประชาชนในการทำกฎหมายหรือตัดสินใจปัญหาสำคัญของประชาชน (นิยม รัฐอมฤต และภุรภัทร์ เครือณพรัตน์, 2564)

ในรัฐธรรมนูญของประเทศจีนได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปกครองแบบอำนาจประชาธิปไตยที่เป็นของประชาชน เป็นประชาธิปไตยแบบห่วงโซ่เต็มรูปแบบรอบด้าน และครอบคลุมทั้งหมด ซึ่งดำเนินการผ่านการเชื่อมโยงของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยโดยให้ความสำคัญกับประชาชนในกลุ่มกรรมกรและกลุ่มเกษตรกร ทำให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และเคารพสิทธิเสรีภาพของกันและกัน และในช่วงปีพุทธศักราช 2496 ได้มีกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกิดขึ้นเป็นฉบับแรก เป็นการสถาปนาระบบการเลือกตั้งแบบสังคมนิยมของจีนอย่างเป็นทางการ ทำให้ระบบการเลือกตั้งมีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ โดยยึดระบบประชาธิปไตยแบบสังคมนิยมเป็นแบบอย่างจนทำให้เกิดระบบกฎหมายเลือกตั้งขึ้นมา ซึ่งในประเทศจีนได้นำระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากมาใช้ วิธีการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก ก็จะแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ 1) การเลือกตั้งโดยตรงที่มาจากประชาชนจะเป็นบุคคลที่เลือกตัวแทนด้วยตัวของประชาชนเอง กล่าวคือ ผู้แทนของสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติได้รับเลือกโดยตรงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามกฎหมายการเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่ของสภาประชาชนในระดับเขตและระดับเมืองจะได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง จำนวนผู้แทนในแต่ละเขตเลือกตั้งจะมี

จำนวนเขตละ 1-3 คน จะขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรในแต่ละเขตพื้นที่ และการแบ่งเขตเลือกตั้ง ขึ้นอยู่กับการอยู่อาศัยของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกี่ยวกับหน่วยงานที่เป็นเกณฑ์การแบ่งเขตเลือกตั้ง โดย หน่วยงานจะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้งคือคณะกรรมการ 2)การเลือกตั้งทางอ้อมโดย ประชาชนจะมีตัวแทนในการใช้สิทธิเลือกตั้งแทนประชาชน กล่าวคือ สภาประชาชนในระดับล่าง ได้แก่ ตำบล และอำเภอจะเลือกผู้แทนเข้าสู่สภาประชาชนในระดับที่สูงขึ้นไปตามกฎหมายการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสภาประชาชนแห่งชาติ ซึ่งสภาประชาชนระดับสูงประกอบไป ด้วย จังหวัด มณฑล และประเทศจะได้รับการเลือกตั้งจากสภาประชาชนในระดับล่าง ใน ขณะเดียวกันผู้นำของหน่วยงานของรัฐในประเทศของจีนล้วนได้รับเลือกจากสภาประชาชนในระดับ เดียวกัน และเป็นการเลือกตั้งในทางอ้อมทั้งหมด (นิยม รัฐอมฤต, 2565)

7. ข้อดีข้อเสียของระบบการเลือกตั้งของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ข้อดี ทำให้ระบบการเมืองของประเทศจีนมีประสิทธิภาพ การบริหารงานเกือบทุกด้าน ของประเทศจีนมีความเจริญเติบโต และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ระบบการเมืองในปัจจุบันของ ประเทศจีน มีการวางแผนทาง และทำให้สังคมจีนมีความเป็นปึกแผ่นมากกว่าในอดีต ซึ่งแนวทาง ดังกล่าว จะมีผลต่อประเทศจีน ดังนี้ 1) การเมืองมีความกระตือรือร้นจากการกระจายตำแหน่งทาง การเมืองไปสู่กลุ่มต่างๆของประชาชน 2) รัฐไม่เสียค่าใช้จ่ายเกินความจำเป็น ในระบบผู้แทน ประชาชนของจีน รัฐจะให้สวัสดิการเพียงบางอย่างเท่านั้น เช่น ค่าเดินทาง ค่าที่พัก ค่าอาหาร ใน วันที่ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย 3) สังคมได้รับผลประโยชน์จากบุคคลที่รัฐแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งบุคคลเหล่านี้ต้องผ่านการคัดเลือกมาแล้ว ว่าเป็นคนดีที่มีความรู้ ความสามารถ สร้างประโยชน์พร้อมยินดีรับใช้ประชาชน 4)สร้างความปรองดองในสังคม เมื่อรัฐบาล มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงาน และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนจะได้รับ ผลประโยชน์ต่างๆ มีความพอใจจากการทำงานของรัฐบาล เกิดความมั่นคงทางสังคม และสร้าง ความปรองดองในหมู่ประชาชน ส่วนผู้ที่ได้รับตำแหน่งต่างๆทางการเมือง ย่อมมีความรู้สึกที่ดีที่ได้รับ โอกาสเข้ามาทำงานเพื่อรับใช้ประชาชน

ข้อเสีย เป็นการจำกัดเสรีภาพส่วนบุคคลในการลงสมัครรับเลือกตั้ง พรรคคอมมิวนิสต์ เป็นผู้เข้ามาควบคุมการเมืองและผูกขาดการจัดตั้งรัฐบาล ระบบการเลือกตั้งนี้อาจจะไม่เหมาะ สำหรับกลุ่มบุคคลที่มีความคิดเห็นทางการเมืองที่รุนแรง และการหาเสียงเลือกตั้งก็ยังคงมีค่าใช้จ่าย ที่สูงมากเช่นกัน จึงทำให้การแจกเงินอาจกลายเป็นปัจจัยหลักในการเลือกตั้ง (นิยม รัฐอมฤต, 2565)

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสรุปได้ว่า ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้มีการ เปลี่ยนแปลงจากระบอบกษัตริย์มาเป็นระบอบคอมมิวนิสต์ ซึ่งในรัฐธรรมนูญประเทศจีนยังให้ อำนาจประชาธิปไตยกับประชาชนในการเลือกผู้นำ ซึ่งการเลือกตั้งของจีนจะใช้ระบบเสียงข้างมาก แบ่งออกเป็นสองวิธี การเลือกตั้งทางตรงประชาชนจะเป็นผู้เลือกตัวแทนด้วยตนเอง และการ เลือกตั้งทางอ้อมประชาชนจะมีตัวแทนในการเลือกตั้งแทนประชาชนในการเลือกผู้บริหารประเทศ

ข้อดีคือทำให้การเมืองในประเทศมีประสิทธิภาพ สังคมได้รับประโยชน์จากบุคคลของรัฐ และข้อเสียจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลในการเลือกตั้ง การหาเสียงต้องเสียค่าใช้จ่ายที่สูง

8. เปรียบเทียบระบบการเลือกตั้งของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

คณะผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่ารระบบการเลือกตั้งของทั้งสองประเทศมีความแตกต่างกันในระดับชาติ เนื่องจากประเทศไทยใช้ระบบแบบจัดสรรปันส่วนผสม ซึ่งเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในรัฐสภา ที่มีการนำคะแนนเสียงทุกคะแนนมาคิดคำนวณเพื่อตัดสินให้ได้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งระบบนี้เป็นระบบที่ค่อนข้างมีความซับซ้อน ทำให้ประชาชนเกิดความสับสนและเข้าใจได้ยาก ประเทศไทยจะให้สิทธิแก่ประชาชนในการเลือกเพียงแค่สภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น แต่ไม่มีสิทธิเลือกนายกรัฐมนตรี ส่วนประเทศจีนประชาชนมีสิทธิเลือกได้เพียงสภาประชาชนเท่านั้น ไม่มีสิทธิเลือกประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรี จึงแสดงให้เห็นว่าทั้งสองให้สิทธิแก่ประชาชนแค่การเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในสภาแทนตนเอง

ในระดับท้องถิ่นของประเทศไทยใช้ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก ใช้เสียงส่วนใหญ่ของประชาชนในการตัดสิน ถึงแม้ประเทศจีนจะเป็นการปกครองแบบระบอบคอมมิวนิสต์ แต่ก็ยังคงยึดหลักประชาธิปไตยโดยให้สิทธิต่อประชาชนในการเลือกตั้งให้อำนาจในการตัดสินใจแก่ประชาชนเป็นหลัก จึงทำให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการออกมาใช้สิทธิของตนเองในฐานะที่เป็นประชาชนคนหนึ่งที่อยู่ภายใต้การปกครองของประเทศนั้น ๆ ประเทศไทยและประเทศจีนในทุกกระบวนการเลือกตั้งมีการใช้งบประมาณที่ค่อนข้างสูง ดังนั้นระบบการเลือกตั้งจึงมีความสำคัญในการคัดเลือกผู้ที่จะสามารถเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองของประเทศไทยและประเทศจีน มีความเหมือนกันที่การเลือกนั้น ต้องเลือกคนที่มีความรอบรู้ มีความสามารถ เข้ามาดำรงตำแหน่ง พร้อมกับการรับใช้ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

การจะนำระบบการเลือกตั้งมาใช้ จะต้องมีการพิจารณาถึงสภาพปัญหาหรือสถานการณ์ของประเทศนั้น ๆ ดังนั้น คณะผู้ศึกษามองว่าในเรื่องของการเลือกตั้งควรใช้ระบบเสียงข้างมาก เนื่องจากใช้การลงคะแนนแบบเขตเดียวเบอร์เดียว มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นศูนย์กลาง ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนเสียงมากกว่าหนึ่งก็จะได้เป็นผู้ชนะการเลือกตั้งในเขตนั้นๆ และเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองตามที่ได้รับมอบหมาย ถือได้ว่าเป็นการคิดคะแนนที่ไม่มีความซับซ้อน มีหลักเกณฑ์การคิดคำนวณคะแนนเสียงที่มีความตรงไปตรงมา และสะท้อนให้เห็นความต้องการในการเลือกตั้งของประชาชนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างแท้จริง ทำให้ประชาชนเข้าใจได้ง่าย เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้ใช้สิทธิเสรีภาพของตนเองในการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกชนชั้นวรรณะ หรือแบ่งแยกเพศ ซึ่งในหลายๆประเทศทั่วโลกก็ได้มีการใช้ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก เป็นการแสดงให้เห็นถึงการได้มาของผู้ที่มีประสิทธิภาพ ตรงตามความ

ต้องการของประชาชนเพื่อเข้ามาบริหารประเทศ รวมทั้งแก้ไขปัญหา และบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นต่อประชาชน

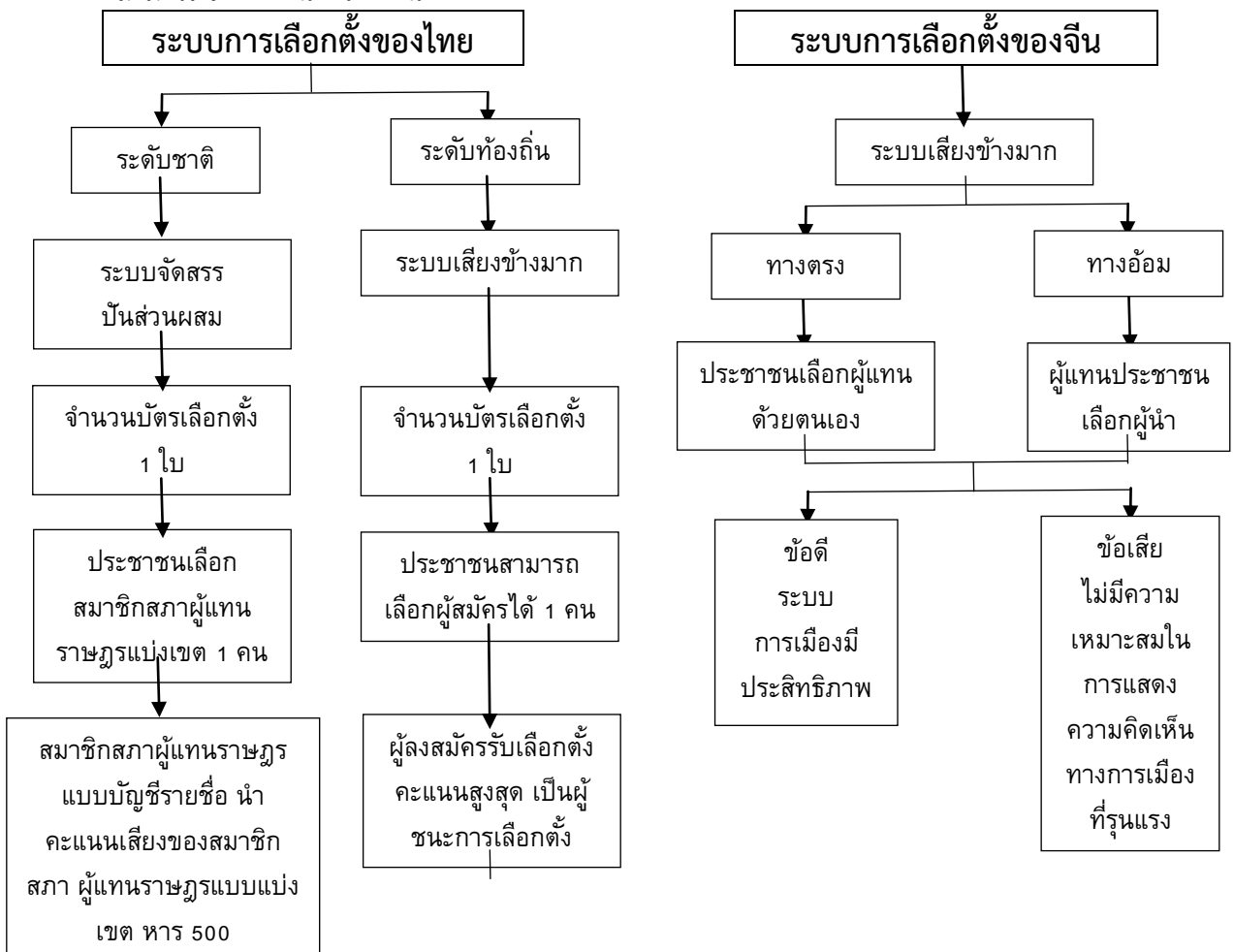
9. สรุป

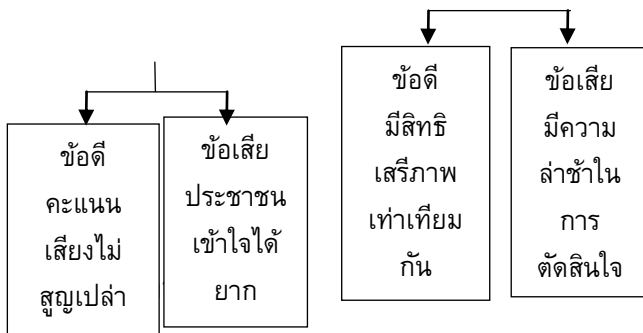
ระบบการเลือกตั้งมีความสำคัญต่อทุกประเทศ เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นในเรื่องของการเมืองเกี่ยวกับการเลือกผู้นำเข้ามาบริหารประเทศ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน การนำระบบการเลือกตั้งมาใช้จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น และต้องมีการทดลองการใช้ระบบให้เหมาะสมต่อระบบการปกครองภายในประเทศให้ได้มากที่สุด ระบบการเลือกตั้งประกอบด้วยระบบเสียงข้างมากเป็นระบบการตัดสินผู้ที่ได้รับคะแนนมากที่สุด ระบบการเป็นตัวแทนแบบสัดส่วนใช้การคำนวณคะแนนเสียงให้มีความเหมาะสมกับที่นั่งในสภา ระบบการเลือกตั้งผสมจะใช้ระบบเสียงข้างมากและสัดส่วนมาใช้ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และระบบการเลือกตั้งแบบอื่นๆ ไม่จัดอยู่ในระบบสัดส่วนและระบบเสียงข้างมาก

ประเทศไทยมีการเลือกตั้งสองระดับแบ่งออกเป็น ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น จึงได้นำระบบการเลือกตั้งมาใช้ทั้งสองระบบ ประกอบด้วยระบบจัดสรรปันส่วนผสมที่ใช้ในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชน โดยมีวิธีการคำนวณคะแนน คือการนำคะแนนของผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง ผู้ที่ไม่ได้รับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตมาคิดคำนวณเพื่อหาที่นั่งให้กับพรรคการเมือง และหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ข้อดีของระบบนี้ทำให้พรรคการเมืองที่มีขนาดใหญ่สามารถส่งผู้สมัครได้หลายคน ทำให้คะแนนเสียงได้รับการพิจารณาอย่างไม่สูญเปล่า ข้อเสียทำให้เกิดความซับซ้อน ประชาชนเกิดความสับสน ทำให้พรรคการเมืองไม่มีความเข้มแข็ง ทำให้พรรคการเมืองที่มีคะแนนเสียงมากไม่สามารถจัดตั้งรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพได้ ส่วนในระดับท้องถิ่นจะให้ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดก็จะเป็นผู้ชนะในการเลือกตั้ง ประเทศจีนได้มีการเปลี่ยนแปลงโดยปฏิวัติการปกครองจากการปกครองในระบอบกษัตริย์เปลี่ยนแปลงมากระทั่งเข้าสู่ระบอบสังคมนิยมอย่างเต็มรูปแบบ โดยให้พรรคคอมมิวนิสต์มีอำนาจเหนือกว่าสภาผู้แทน ซึ่งเป็นการทิ้งความเป็นประชาธิปไตยลง แต่ในที่สุดประชาธิปไตยก็ได้กลับมาอีกครั้ง รัฐธรรมนูญของประเทศจีนได้ให้ความสำคัญกับการปกครองแบบอำนาจประชาธิปไตยที่เป็นของประชาชน เมื่อมีกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งขึ้นมา ซึ่งเป็นระบบการเลือกแบบสังคมนิยม ทำให้ระบบการเลือกตั้งมีการพัฒนาเรื่อยๆ โดยยึดระบบประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม ที่ได้นำระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากมาใช้ แบ่งออกเป็นการเลือกตั้งทางตรงและการเลือกตั้งทางอ้อม ในทางการเมืองระบบการเลือกตั้งของประเทศจีนนั้น ผลการเลือกตั้งไม่มีความสำคัญต่อระบบการเลือกตั้ง แต่ให้ความสำคัญกับการแสดงความคิดเห็นร่วมกันมากกว่า ซึ่งเป็นระบบการเลือกตั้งที่มีความสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย ที่ให้ประชาชนมีสิทธิในการเลือกผู้แทนให้เข้ามาเลือกผู้นำเพื่อไปบริหารประเทศในที่สุด ดังนั้น การจะนำระบบการเลือกตั้งของแต่ละประเทศมาใช้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของแต่ละประเทศว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

องค์ความรู้ใหม่

คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาในหัวข้อระบบการเลือกตั้งของประเทศไทยและจีน: มุมมองเชิงเปรียบเทียบ โดยได้มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ จึงทำให้เกิดองค์ความรู้จากการศึกษาครั้งนี้ที่สามารถจัดทำแผนผังได้ ดังนี้

แผนภาพ 1 เปรียบเทียบการเลือกตั้งของไทยกับจีน

เอกสารอ้างอิง

- ฐากร ศิริฤทธิ์วัฒนา. (2561). การคัดค้านผลการเลือกตั้งโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้ง. วารสารศาสตร
นิติศาสตร์, 4, 970-990.
- ชนิดาภา มงคลเลิศพล. (2560). ระบบการเลือกตั้งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เหมาะสมกับ
ประเทศไทย, วารสารกระบวนการยุติธรรม, 10(3), 93-111.
- ณสดมภ์ ธิติปรีชา. (2560). ระบบเลือกตั้งและการจัดการเลือกตั้ง:เป้าหมายและผลลัพธ์ทางการ
เมือง. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปุน วิเศษศรี และคณะ. (2563). การปกครองระบอบประชาธิปไตย ตามการรับรู้ของประชาชนใน
อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 9(2), 27-29.
- อมร พิกุลงามไชติ. (2564). ระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เหมาะสมสำหรับประเทศ
ไทย, วารสารวิชาการ สถาบันวิทยาการการจัดการแห่งแปซิฟิก, 7(2), 131-132.
- พรรณรัตน์ ดิษฐ์เจริญ และคณะ. (2563). ปัญหากระบวนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบ
ผสมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. วารสารนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 13(2), 177-178.
- ปิยนันท์ ช่วงษ์หล้า. (2564). ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการใช้ระบบการเลือกตั้งแบบ
จัดสรรปันส่วนผสมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุพัฒน์จิตร ลาตบัวขาว. (2561). การเลือกตั้งท้องถิ่น ข้อจำกัดของกระบวนการประชาธิปไตย,
วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก, 36(2), 170-193.
- นิยม รัฐอมฤต, ฐากรณ์ เครือณพรัตน์. (2564). สรุปสาระสำคัญของเวทีสัมมนาสาธารณะ, โครงการ
การรัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ.

นิยม รัฐอมฤต. (2565). นวัตกรรมกรรมในระบบการเมืองจีน, สถาบันพระปกเกล้า, 20(3), 160-175.

ไทยรัฐออนไลน์. (ม.ป.ป.). ข้อดีข้อเสียระบบจัดสรรปันส่วนผสม. สืบค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://www.thairath.co.th/clip/29635>.